

POTUJEM V PRETEKLOST 7: delovni zvezek (rešitve)

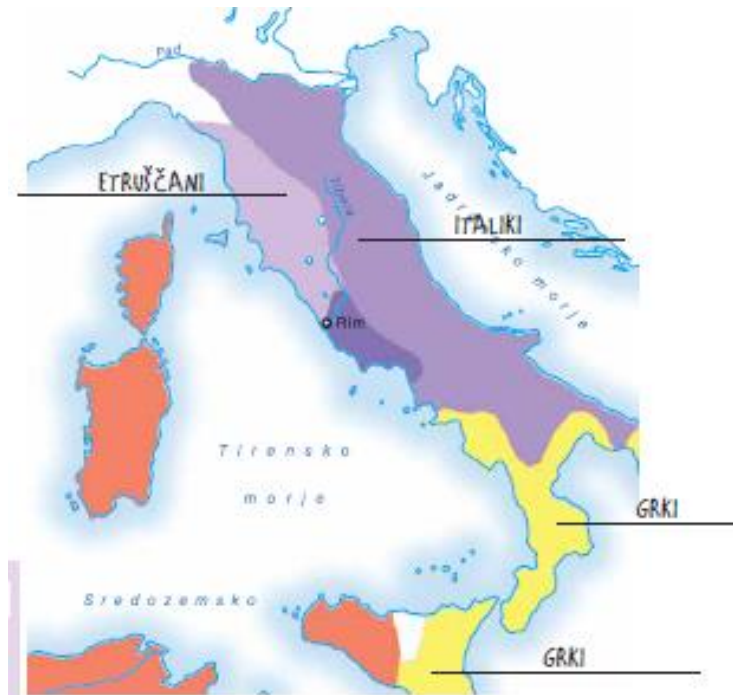
4 RIMSKA DRŽAVA

Uvodna naloga

Individualni odgovor.

Ustanovitev mesta Rim

1.

2.

Ime ljudstva	ETRUŠČANI	GRKI
Kaj so Rimljani od njih prevzeli?	Rimljani so od njih prevzeli abecedo in znanje o gradbeništvu, na primer o gradnji cest, vodovodov, kanalov in mest. Prav tako so prevzeli etruščansko navado, da so prerokovalci pojasnjevali voljo bogov in narekovali vse pomembnejše politične in vojaške odločitve.	Širili so grško kulturo, znanje, tudi trgovske stike.

3.

a)

Mesto Rim je nastalo v 10. stoletju pr. Kr., ko se je na sedmih gričih ob reki Tiberi razvilo več vasi (Palatin, Aventin, Kapitol, Kvirinal, Viminal, Eskvilin in Celijo), ki so se združile v eno naselje.

b)

Uspešen razvoj je Rimu omogočila strateška lega. Bil je zavarovan pred napadi sovražnikov. Povezoval je kopenske in pomorske trgovske poti.

Dodatna naloga

Volkulja je simbol mesta Rim. Povezana je z legendo o nastanku mesta, ki pripoveduje o bratih Romulu in Renu, ki ju je kot dojenčka s svojim mlekom hranila volkulja in jima s tem pomagala preživeti.

Rimska država kot republika

1.

	Patriciji	Plebejci
Poklici	Lastniki velikih posesti, politiki, vojskovodje	Trgovci, obrtniki, kmetje vojaki
Premoženje	Veliko, zelo premožni	Trgovci so lahko zelo obogateli, večina plebejcev pa ni bila zelo premožnih
<u>Volilna pravica</u>	<u>DA</u> NE	<u>DA</u> NE
Izvolitev v najvišje državne uradnike	<u>DA</u> NE	DA <u>NE</u>

2.

Sužnji so bili brez pravic in osebne svobode. Delali so v rudnikih in na poljih, kot pomočniki v rimskih družinah, veslači na ladjah, bojavniki za zabavo Rimljanov. Med sužnji so bili lahko tudi izobraženi učitelji in zdravniki.

3.

IZVRŠILNA OBLAST (vodili državo): državni uradniki, najvišja sta bila dva konzula
ZAKONODAJNA OBLAST (sprejemali zakone): senat

4.

SENATORJI

Člani najuglednejših patricijskih rimskih družin; njihov položaj je bil dosmrten.

LJUDSKI TRIBUN

Predstavniki plebejcev v senatu, ki so imeli pravico veta.

SENAT

Odločal je o vojni (napovedoval vojne) in miru (sklepal mirovne pogodbe), pripravljaval zakonske predloge, odločal o gospodarski politiki, svetoval konzulom.

DVA KONZULA

Najpomembnejša izvoljena uradnika, ki so ju volili vsako leto. Vodila sta državo oziroma rimsko vlado in izmenično poveljevala vojski. V času vojne je oblast začasno prevzel eden od konzulov in dobil naziv diktator.

Dodatna naloga

»Če svobodnega človeka zalotijo pri kraji, ga prebičajo; če je suženj, ga ubijejo.

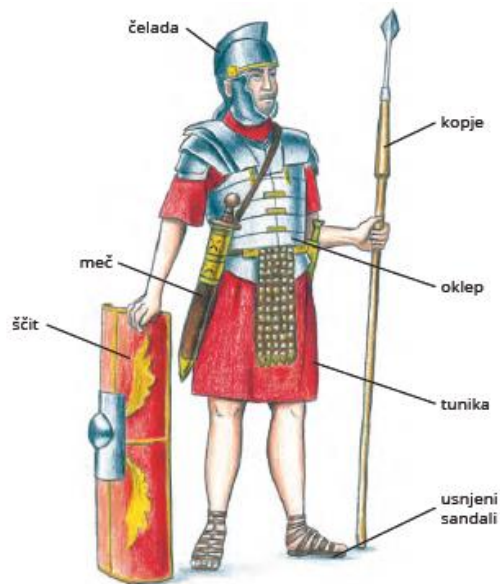
Če nekdo nekomu zlomi roko ali nogo, se tudi njemu zlomi roka ali noga.

Če nekdo udari svobodnega državljana in mu zlomi kost, mu plača 300 asov, za sužnja pa 150 asov.«

Rimska država postane imperij

1.

a) Oprema rimskega vojaka

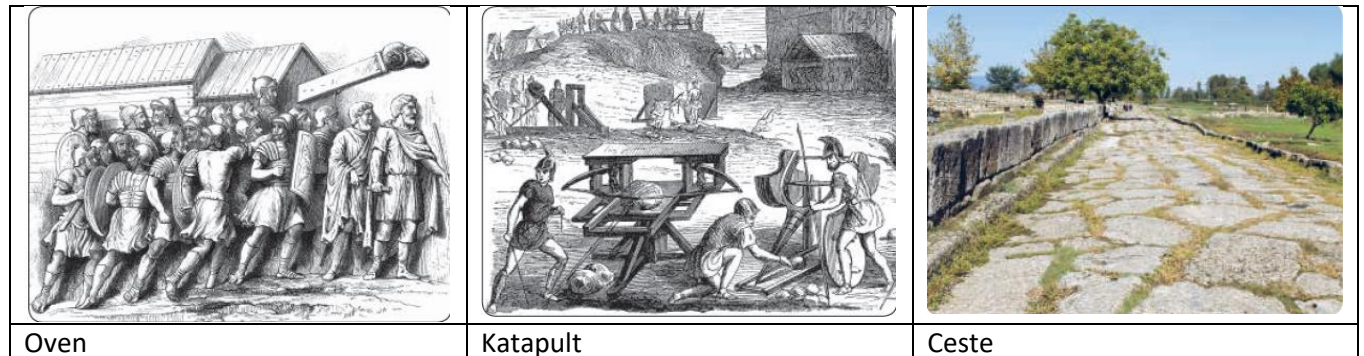

b) Rimski vojaki so bili zelo izurjeni in disciplinirani, dobro organizirani, imeli so dobro tehnično opremo.

c) LEGIONAR – rimski vojak pešec, član vojaške enote legije

LEGIJA – enota pešcev v rimski vojski

2.

3.

a in b)

c) EVROPA / AFRIKA / AZIJA
 č) Okoli 600 let.

4. 1, 4, 2, 3

5. a)

 limes

b) Limes je bil sistem, ki so ga sestavljali vojaški tabori, stolpi, ceste za hiter premik vojske ter ladje na rekah.

c) Z limesom so nadzorovali meje in premike barbarskih plemen.

Posledice širjenja rimske države

1. a in b)

Ime province	Geografski opis pokrajine	Surovine
HISPANIJA	Pirenejski polotok	žito, oljčno olje, vino, kovine, marmor, keramika, tekstil
GALIJA	današnja država Francija	žito, oljčno olje, vino, keramika, tekstil, steklarski izdelki, les

BRITANIJA	Britansko otočje	kovine
ILIRIK	Balkanski polotok	kovine, les
(več provinc) MAVRETANIJA, NUMIDIJA, AFRIKA, CIRENAJKA, EGIPT	obale severne Afrike	žito, oljčno olje, vino, keramika, tekstil, marmor, les, stekleni izdelki, papirus

c) Trgovinska izmenjava med Italijo in provincami je bila zelo živahna in dobro organizirana.
č) sužnje

2.

a) Romanizacija je prevzemanje rimskega načina življenja, vere, jezika s strani prebivalcev provinc. Tako je njihovo življenje postalo podobno življenju Rimljanov.

b) Ostanki pričajo o razširjenosti gladiatorskih iger, pisave in branja, uprizarjanja dram.

c) Ne, romanizacija ni potekala enako intenzivno. Bolj močno se je rimski način življenja uveljavil v zahodnih provincah (Hispanija, Galija), kar je še danes opazno, saj na tem območju prevladujejo romanski jeziki. Nasprotno je bila uveljavitev manj intenzivna v vzhodnih provincah (Egipt, Judeja, Makedonija, Azija), saj je tam pred prihodom Rimljanov že obstajala visoko razvita kultura.

3.

Gospodarska sprememba	Uvoz živil iz provinc (žito, vino, olje ...) in razcvet trgovine. Propadanje malih kmetov. Bogatenje države in senatorjev.
Družbena sprememba	Propadli kmetje so postali brezdomci (proletariat). Geslo 'kruha in iger' – reven proletariat je živel od zabave (iger) in žita (kruha), ki so jim ga delili politiki, da so si pridobili njihovo podporo na volitvah.
Vojaško-politična sprememba	Revni možje so vstopali v vojsko. Uspešni vojaški poveljniki so postali močni in vplivni.

4.

								1	S	U	Ž	E	N	J	S	T	V	O
					2	L	A	T	I	F	U	N	D	I	J	E		
3	R	O	M	A	N	I	Z	A	C	I	J	A						
			4	K	R	U	H	A	I	N	I	G	E	R				
					5	P	R	O	L	E	T	A	R	I	A	T		
					6	P	R	O	V	I	N	C	E					
						7	O	L	J	K	E							
			8	P	R	I	S	T	A	N	I	Š	Č	A				

SICILIJA – prva rimska provinca

Posledice širjenja rimske države

1.

a)

• Revnim volivcem je delil žito.	Revežem (proletariatu)
• Na osvojenih ozemljih je odsluženim vojakom delil zemljo. Vojakom je povišal plačo.	Vojakom – revežem (proletariatu)
• Senat je razširil s svojimi podporniki in predstavniki osvojenih ozemelj.	Premožnim nasprotnikom senatorjev.
• Dal je zgraditi mnogo javnih zgradb.	Revežem (proletariatu)

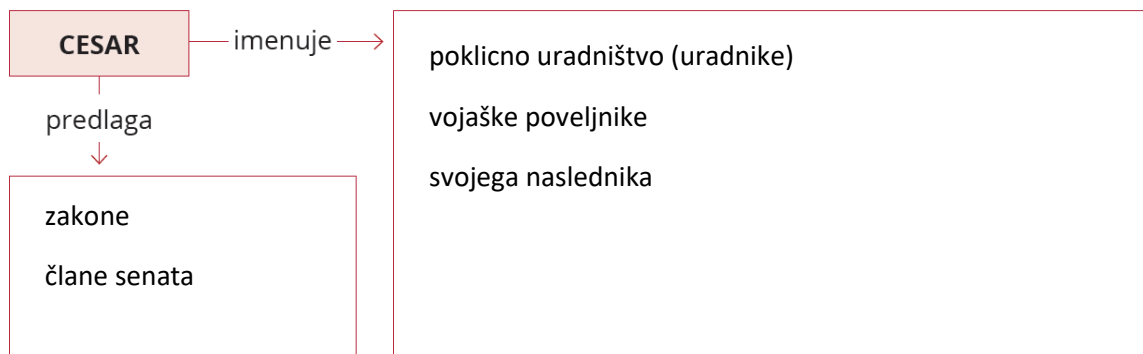
b) Senatorji.

c) Senatorji so organizirali zaroto zoper Cezarja, v kateri so ga ubili.

2.

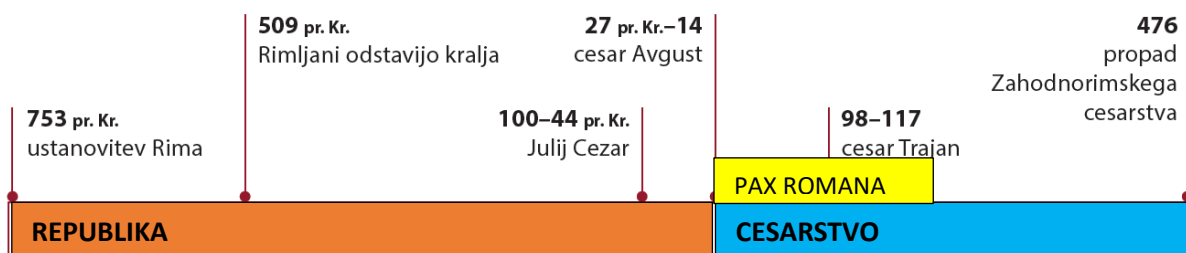
Gaj Oktavijan je z darovi pridobil naklonjenost množic, vojakov, tudi svojih političnih nasprotnikov. Tiste, ki se mu niso uklonili, je vojaško premagal.

3.

- Moč je bila
v republiki: v rokah senata (bogatih patricijskih družin)
v cesarstvu: v rokah cesarja

4.

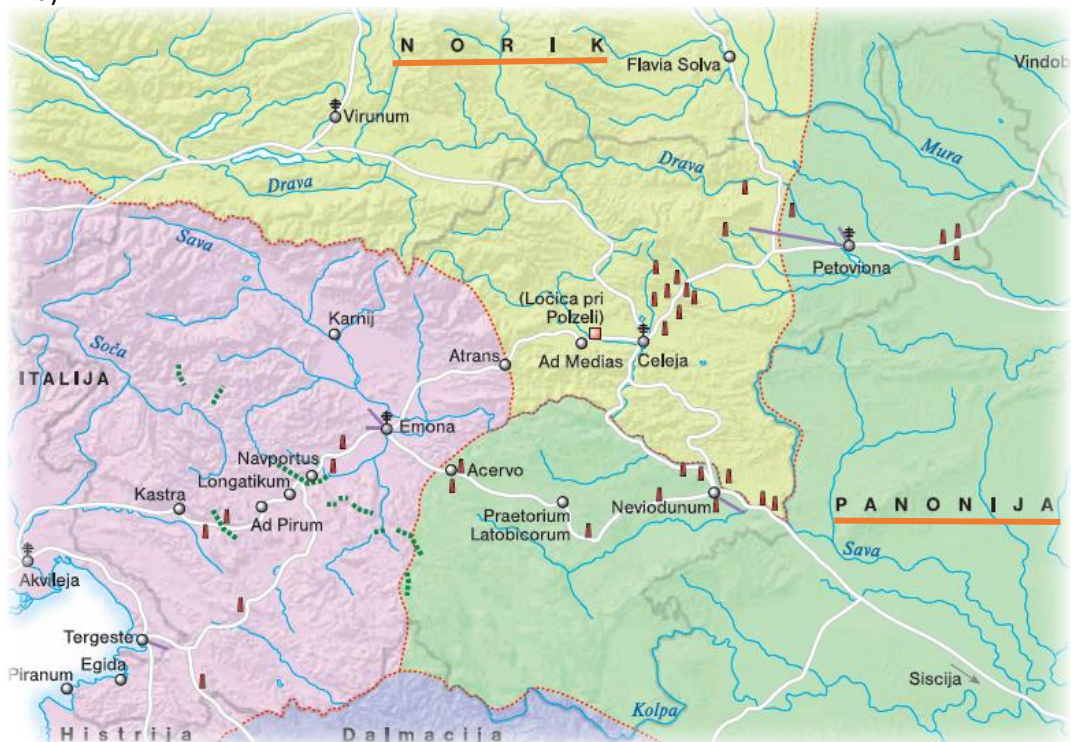

5.

Stabilnost in varnost sta spodbudili gospodarski razvoj, trgovinsko izmenjavo in posledično napredek vsega Sredozemlja.

Rimljani na današnjem slovenskem ozemlju

1. a)

b)

PTUJ – Petoviona / CELJE – Celeja / TROJANE – Atrans / LJUBLJANA – Emona
VRHNIKA – Navportus / LOGATEC – Longatikum / HRUŠICA – Ad Pirum

c) Rimske ceste so vodile v osrednji del cesarstva, Italijo in Rim.

č) Emona, Petoviona, Neviodunum – bila so razvita mesta

2.

Trgovina	Izmenjava blaga (uvoz in izvoz) in pospešitev trgovine. Gradnja cest.
Kmetijstvo	Dvoletno kolobarjenje. Kmečko orodje. Nove obdelovalne površine. Pospeševanje vinogradništva, sadjarstva in oljarstva.
Obrt	Razvile so se različne obrti.

3.

Kamnoseštvo

Steklarstvo

Keramična obrt

4.

		
Del kraškega zapornega zidu (limesa)	Rimsko pokopališče	Rimska hiša

Kršćanstvo

1.

a) Pomoč ljudem, ki so v stiski.

b) Tisti, ki se razglašajo za pomembne, niso vedno pripravljeni pomagati.

c) Sveto pismo Nove zaveze, Lukov evangelij

č)

Vsi ljude, ne glede na njihov spol, premoženje ali položaj v družbi, so pred Bogom enaki. Zagovarjal je preprostost, miroljubnost, delitev lastnine ter skrb za reveže.

Poudarjal je človekovo ljubezen do bližnjega, spoštovanje vseh ljudi in življenje v sožitju.

Ljudem je dajal upanje in obljubljal življenje po smrti za vse tiste, ki so pri Bogu iskali odpuščanje za svoje grehe.

d) Možne rešitve: križ, golob, riba ...

2. Rimska oblast je kristjane preganjala, ker so zavračali čaščenje cesarjev kot božanstva.

3.

a)

b) Med 3 in 5. stoletjem se je krščanstvo zelo razširilo. V 3. stoletju je obstajalo le v nekaterih centrih, medtem ko je bilo 200 let kasneje razširjeno po vsem Rimskem cesarstvu.

4.

	Poimenuj dogodek	Zakaj je bil dogodek pomemben za širjenje krščanstva?
313	MILANSKI EDIKT	Ukinil je preganjanje kristjanov. Cesar je podpiral krščansko cerkev.
395	RAGLASITEV KRŠČANSTVA ZA DRŽAVNO VERO	Politeizem je bil prepovedan.

Propad Rimskega imperija

1.

a) in b)

VOJAŠKE TEŽAVE
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Vdori barbarskih plemen</u> (Germanov) na evropskih mejah ter vojna s Perzijo na vzhodu, • pomanjkanje denarja za plačilo vojakov in utrjevanje meja, • upad discipline in predanosti vojakov, na kar so vplivale <u>državlanske vojne</u> in vključevanje tujih (germanskih) vojakov.
POLITIČNE TEŽAVE
<ul style="list-style-type: none"> • Boji za oblast in vpletanje vojske v politiko, • težave pri vodenju velike države ter <u>naraščanje moči lokalnih voditeljev</u>, kar je dodatno oslabilo moč rimskih cesarjev, • razdelitev imperija na dva dela in selitev središča v bogatejši in bolj utrjen Konstantinopol.
GOSPODARSKE TEŽAVE
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Propadanje trgovine in obrti</u>, • pomanjkanje denarja za plačevanje državnih projektov (gradnje), uradnikov in vojakov, • <u>dvig davkov</u>, ki je sledil, je najbolj prizadel revne prebivalce, • beg kmetov s posesti, • <u>padanje vrednosti denarja in naraščanje cen</u>.
DRUŽBENE TEŽAVE
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Upad števila prebivalcev zaradi bolezni</u> (kuga, malarija ...) in lakote, • <u>poglabljanje razlik med revnimi in bogatimi</u>, • uveljavljanje novih ver, na primer mitraizma in krščanstva, ki so spremenile rimsko kulturo.

c) Individualen odgovor.

2. a, b, c)

č) Današnje slovensko ozemlje je spadalo v Zahodnorimsko cesarstvo.

3. Propad Rimskega cesarstva so pospešili vpadi barbarskih plemen – Germanov.

Rimska kultura

1.

		
TEMPELJ PANTEON	KOLOSEJ	AKVEDUKT
čuččenju bogov	prirejanju gladiatorskih iger	vodovod
kupola	lok in obok	lok in obok, cementna masa

2.

Forum je bil središče javnega življenja v antičnih mestih – verski, trgovski in politični center. Na njem so stale najpomembnejše javne zgradbe: prostori za politična srečanja in sklepanje trgovskih poslov, sodišča in templji. Na sredini rimskega foruma je stal zlati kamen (miljnik), od koder so vodile ceste na vse strani imperija in od katerega so merili razdalje do najbolj oddaljenih provinc.

3.

Rimljani so prevzeli grške in etruščanske bogove ter jih preimenovali. Bogove so častili v templjih, jim prižigali darove, v njihovo čast prirejali festivale, gledališke igre in športna tekmovanja.

Vrhovni svečenik, ki je vodil najpomembnejše obrede, je bil cesar. Rimljani so po božje častili umrle cesarje. Pobožanstvene duše umrlih so postale družinski zaščitniki, ki so varovali dom in družino (lari). V poznem obdobju cesarstva sta se razširila mitraizem, vera iz Vzhoda, ter krščanstvo.

4.

Gladiatorski boji

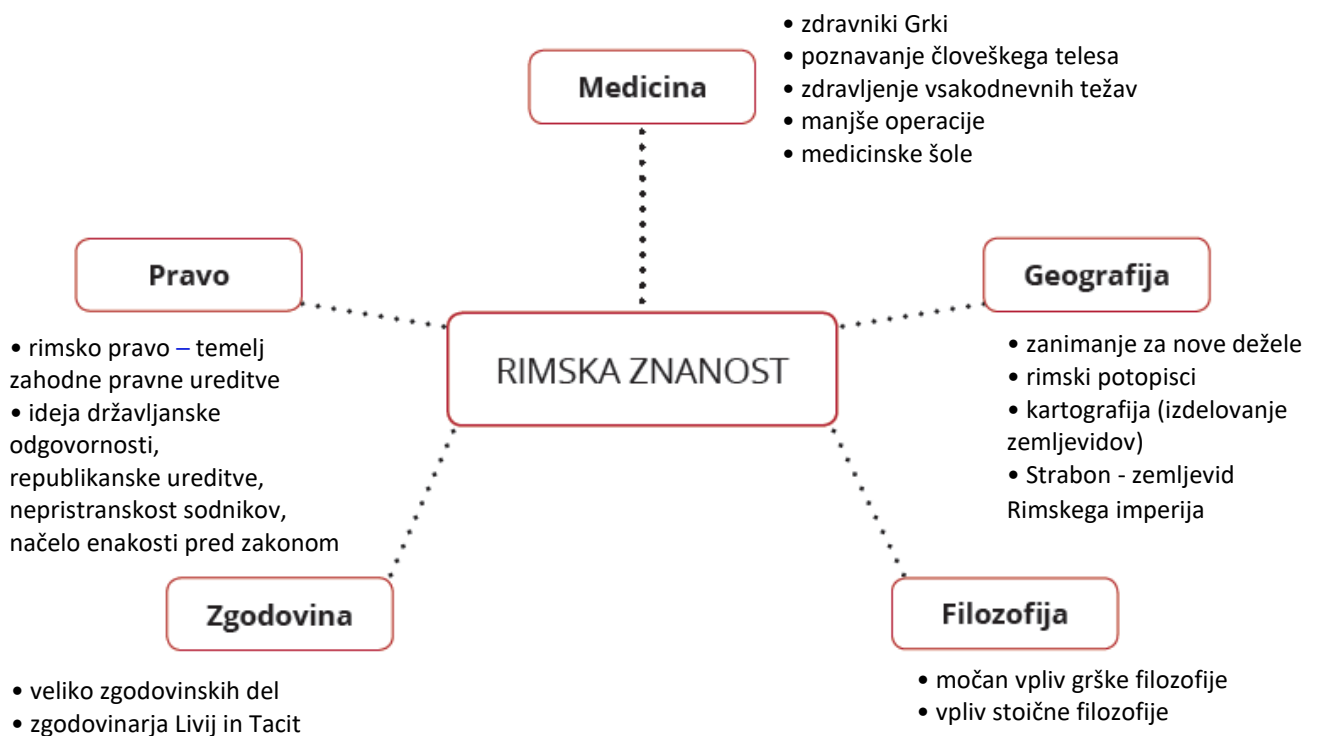
So bili javne prireditve, mešanica zabav in kaznovanj, ki so jih prirejali v amfiteatrih; največji je bil Kolosej v Rimu. V igrah so se bojevali gladiatorji, kaznjenci, vojni ujetniki, sužnji in tisti, ki so padli v nemilosti pri cesarju. Bojevali so se med seboj ali z divjimi živalmi.

Igre so predstavljale podobo rimskega cesarstva, ki zmaguje nad barbarskimi ljudstvi.

Konjske dirke

So se dogajale na hipodromih; največji je bil Cirkus Maximus, ki se je nahajal tik pod cesarsko palačo v Rimu. Sprejel je okoli 250.000 gledalcev.

5.

Tacit – zgodovina / Galen – medicina / Strabon – geografija

Utrjujem svoje znanje

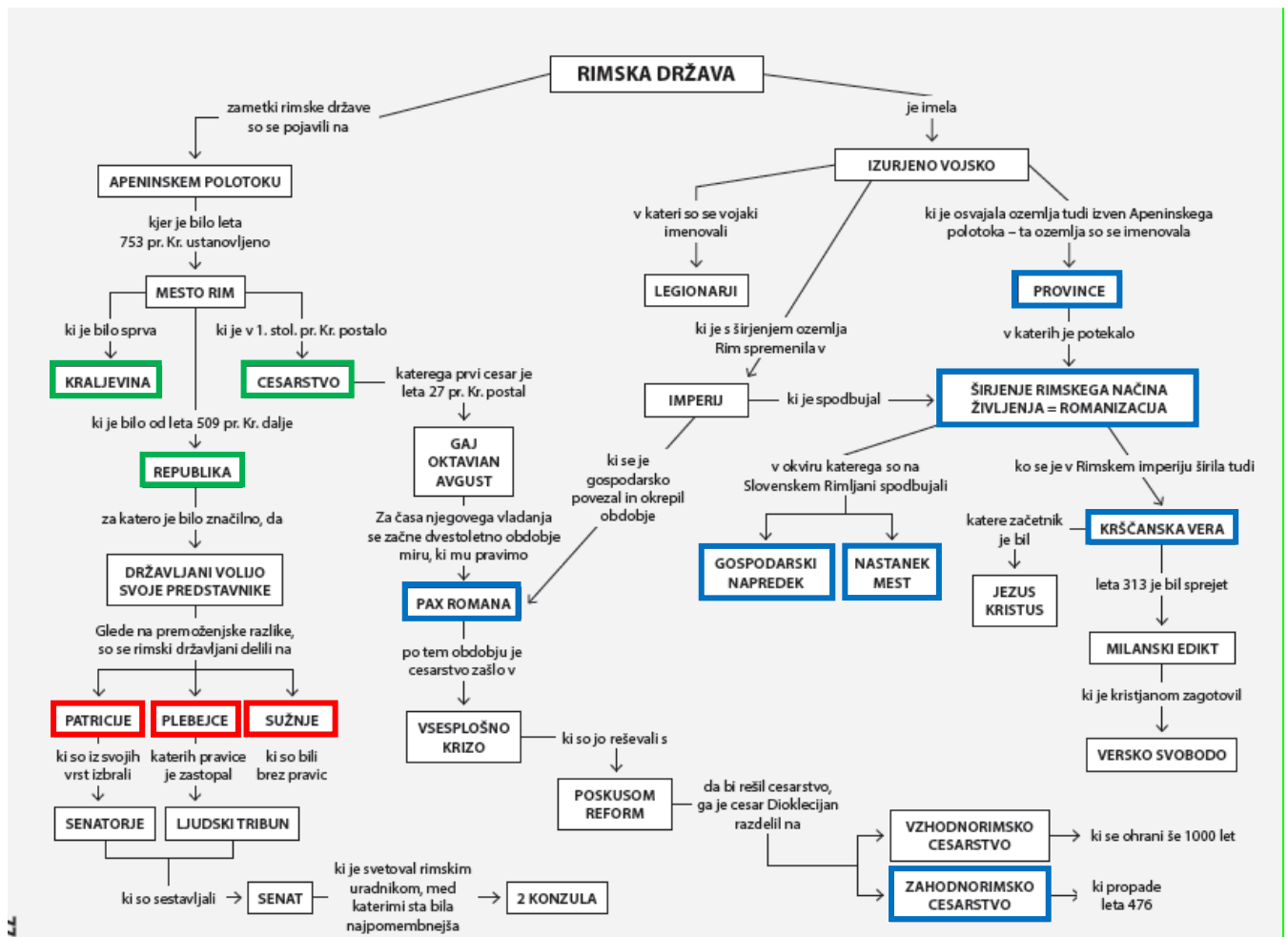
PONOVIM

1. Nastanek Rimskega imperija je omogočila izurjena in disciplinirana vojska, tehnična oprema, sposobni vojskovodje, dobro vodenje države, oslabljeni nasprotniki.
2. Province so bile za Rim vir prihodkov, saj so plačevale davke. Poleg tega so iz provinc v Rim pripeljali surovine (žita, kovin ...) in sužnje. Zemljo v provincah so rimski vojskovodje razdeljevali vojakom.
3. Z romanizacijo se je spremenilo življenje prebivalcev v provincah; njihove navade so postale podobne rimskim navadam, prevzeli so rimsko vero in jezik.
4. V času republike je imel največjo moč v državi senat, saj je odločal o vojni in miru, pripravljaj zakonske predloge, svetoval konzulom. V času cesarstva pa je imel največjo moč cesar, ki je samostojno odločal o vojni in miru ter določal zakonske predloge.
5. Pax romana (rimski mir) je zelo pozitivno vplival na gospodarski razvoj Rimskega imperija. Politična stabilnost in varnost potovanj sta spodbudila trgovinsko izmenjavo med provincami in s tem obogatila Rimski imperij.
6. Rimska doba je na današnjem slovenskem ozemlju zapustila številne spomenike: rimska imena in njihove izpeljanke, ostanke naselij, grobišč in nagrobnikov, ostanke kraškega zapornega zidu, predmete za vsakdanjo rabo, ceste in rečna pristanišča.
7. Krščanstvo je pritegnilo množice, saj:
 - je revnim in obupanim množicam dajalo upanje v boljše življenje,
 - so člani krščanskih skupnosti pomagali bolnim in lačnim,
 - je ženskam, revežem in sužnjem priznavalo enakovreden položaj v družbi.
8. Rimski imperij je propadel zaradi vojaških (vdori in ropanja barbarških plemen, upad discipline in predanosti vojakov ...), političnih (boji za oblast, državljanske vojne, razdelitev na dva dela ...), gospodarskih (propadanje trgovine in obrti, dvig davkov, padanje vrednosti denarja ...) in družbenih težav (širjenje bolezni in lakote, poglobljanje razlik med revnimi in bogatimi ...).

RAZUMEM ČASOVNI TRAK

- a) V 5. stoletju pr. Kr.
- b) Gradnja Koloseja je potekala v 1. stoletju pr. Kr.
- c) KRALJEVINA (753–509 pr. Kr.), REPUBLIKA (509–27 pr. Kr.), CESARSTVO (27 pr. Kr.–476)
 - V čas antike spadajo vsa obdobja.

NAUČIL SEM SE

d) Zametki rimske države so se pojavili na Apeninskem polotoku, kjer je bilo leta 753 pr. Kr. ustanovljeno mesto Rim, ki je bilo sprva kraljevina, od leta 509 pr. Kr. dalje republika in v 1. stol. pr. Kr. je postalo cesarstvo.

Rimski državljani so se delili na: patricije in plebejce.

Izurjena rimska vojska je s širjenjem Rim spremenila v imperij, ki je spodbujal širjenje rimske kulture in navad = romanizacija, ko se je v Rimskem imperiju širila tudi krščanska vera.